

Oponentský posudek disertační práce Ing. Lucie Vallišové

Téma : **Koncept integrace aspektů udržitelnosti do systému IAS/IFRS**

Posudek je zpracován v souladu se zákonem č.111/1998 Sb. a s. čl.. 50 odst. 8 studijního a zkušebního řádu ZČU.

a) Formální aspekty disertační práce, vyjádření k systematickosti, přehlednosti, formální úpravě a jazykové úrovni disertační práce.

Disertační práce (dále jen DP) splňuje z hlediska formálních aspektů všechny náležitosti, které má obsahovat. Anotaci v češtině a dvou světových jazycích, seznam zkratk, tabulek, stanovení a naplnění cílů a přínos práce, včetně použité literatury.

Práce je zpracována kreativně, systematicky a precizně, s drobnými formálními nedostatky. Přehlednost, formální a jazyková úroveň práce je na velmi dobré úrovni.

Přehledné je i rozvržení do třech oddílů a šesti kapitol. První oddíl vymezuje problém disertační práce, definuje cíle a navrhuje metodický postup řešení.

Druhý oddíl je věnován teoretickým východiskům, provádí klasifikaci účetních systémů, v EU, harmonizaci účetnictví v EU, v USA a na světě. Charakterizuje mezinárodní standardy účetního výkaznictví a současný systém IAS/IFRS v rámci udržitelného podnikání. Odkazy a citace použité literatury splňují požadavky DP, ale do podkapitoly 3.4 by mohly být více využity. Přínosem druhého oddílu je i dotazníkové šetření pro zjištění názoru na využívání IAS/IFRS v podnicích včetně dalších doporučení pro jejich zavádění a využívání. I když je dotazník zpracovaný pečlivě, vykazuje některé formální nedostatky zmíněné v další části posudku.

Třetí oddíl je postaven na vlastním návrhu doktorandky na integraci aspektů udržitelnosti do mezinárodních účetních standardů. Upravuje a doplňuje Koncepční rámec IAS/IFRS o standard environmentálního a účetního výkaznictví včetně metodického postupu jeho implantace a ověření navrženého metodického postupu v praxi.

b) Obsah disertační práce, vyjádření se k volbě tématu, metodologickým postupům, kvalitě analýzy a zhodnocení světového poznatkového fondu v dané oblasti.

Téma disertační práce je velmi aktuální, žádané a očekávané v rámci politiky udržitelnosti nejen pro podniky v ČR, ale i na světě. Z velké řady doktorandkou prostudované literatury se jen jedna publikace zabývá tematikou Social and Environmental Accounting (Crowther, 2000), ostatní politikou udržitelnosti a účetními standardy.

Metodologicky je práce velmi dobře postavena, autorka postupuje ve svém zkoumání logicky a racionálně, nechybí provázanost jednotlivých oddílů i kapitol. Vymezuje současné problémy problematiky a reaguje na ně vlastními názory a zpracováním, v některých případech kreativním a originálním.

I když doktorandka měla možnost čerpání poznatků při tvorbě dotazníků z anglického průzkumu, nepodařilo se jí vyvarovat některých chyb:

d) Posouzení kvality a náročnosti užitého metodického aparátu k testování.

Zhodnocení kvality empirického materiálu

Z hlediska užitého metodického aparátu, jak již bylo uvedeno výše, doktorandka prokázala, že je schopna aplikovat vědecké metody jak v teoretické části, tak je i prakticky realizovat.

V práci se projevuje i její dlouhodobá zkušenost ve zpracování zvolené problematiky, což je potvrzeno její publikační činností i účastí v projektech katedry a fakulty. Kvalitě DP a jejímu hodnocení neubírají váhu drobné připomínky a doporučení.

e) Stanovisko k výsledkům disertační práce, původnímu konkrétnímu přínosu doktoranda, význam pro obor a možnosti dalšího zpracování

Disertační práce Ing. Lucie Vališové splňuje bez výhrady náplň oboru Podniková ekonomika a management. Přínosem disertační práce precizně zpracovaná teoretická část týkající se rozboru mezinárodních účetních výkazů IAS/IFRS a tématu možnosti vytváření systému udržitelného rozvoje podniku i provedené dotazníkové šetření pro tuto oblast s drobnými nedostatky. Vlastním přínosem je navržená metodika pro integraci aspektů udržitelnosti do systému IAS/IFRS a to kromě finančních, také i environmentálních a sociálních.

Týká se :

- Sestavení Katalogu environmentálních a sociálních faktorů
- klasifikace požadavků na informace
- návrh úpravy IAS/IFRS a doplnění IAS1
- návrh standardu Environmentálního a sociálního účetního výkaznictví
- ověření návrhu v praxi

Pro další zpracování tématu doporučuji:

- provést ověřovací dotazníkovou akci návrhu u zvoleného vzorku respondentů
- specifikovat jednotlivé kroky jeho začleňování do systému IAS/IFRS
- vypracovat systém zainteresovanosti podniků pro tento návrh.

f) Publikační aktivity doktoranda v souvislosti s kvalitou díla

Publikační aktivity doktoranda v souvislosti se zpracováním disertační práce jsou renomované a reprezentativní v rámci mezinárodních konferencí a publikací v ČR i v zahraničí. Projevuje se v nich průběžná a systematická spolupráce doktoranda se školitelem. Téma disertační práce určitě povede k dalšímu rozpracování a upřesňování tématu, uznání navržené metodiky v rámci účetních standardů, etapovitě zavedení do systému podniků využívající IAS/IFRS a postupně pak do těch, které tento účetní systém zatím nevyužívají. To předpokládá další průběžnou a intenzivní činnost doktorandky.

g) Otázky k diskusi v rámci obhajoby

1) Kde a jakým způsobem byly vyjmenované metody vědeckého poznání na str. 26-27 využity a uplatněny v DP?

2) Z jakého důvodu USA neustále setrvává na účetním systému US GAAP, není již zastaralý a jak by bylo možné zajistit jeho kompatibilitu s IAS/IFRS? Proč přechod na IAS/IFRS byl v USA odložen?

- zřejmě nebyla provedena pilotáž a z toho důvodu je vzhledem nedostatečné formulaci snížena míra odpovědi u otázky č. 8
- u otázky 1.5 by bylo vhodné rozdělit odpovědi u prvních dvou dotazů z důvodu jednoznačnosti
- u otázky 1.7 se překrývají počty osob v účetním oddělení
- finanční sumy je nutné uvádět v určité měně
- u 2.6 chybí možnost „žádná“ a pokud existuje stupnice není potřeba uvádět výši
- totéž u 3.9 nemusí být „v hodnotě“, pokud je stupnice
- při vyhodnocování by bylo vhodné zmínit, že nejsou zkoumána všechna odvětví NH, ale jen vybraná
- u otázky 7 chybí možnost „nevím“ (u angl. dotazníku je)

Dále bych doporučila v práci :

- charakterizovat externí a další faktory ovlivňující na obr.13 úspěch podniku
- a definovat pojem netržní perspektiva na obr. 17, hlouběji rozebrat položky netržní perspektivy v Balance Scorecard , takto je to příliš obecné
- v Katalogu environmentální a sociální politiky bych doporučovala označení položek vahou jejich významnosti
- na str. 131 je zobrazen velmi originální model zúčastněných stran, pro přehlednost by ho bylo možné doplnit tabulkovým (maticovým) vyjádřením s označením vazeb mezi zúčastněnými stranami
- v tab. 12 by měl být zahrnut i rozvoj makrosféry
- obr. 42 není příliš pochopitelný a měl by být při obhajobě podrobněji vysvětlen
- při začleňování environmentálního a sociálního standardu do účetních výkazů by měla být řešena i zainteresovanost podniku a účetní jednotky na provedení a využívání autorčinných návrhů
- u tab. 15 není jasné, jak budou odstupňovány požadavky, je to možné buď stupnicí nebo pomocí koeficientů významnosti a pak to u jednotlivých tří atributů vyhodnotit. Sama autorka konstatuje, že její navrhovaný přístup není příliš exaktní, chybí zde kvantitativní vyjádření a proto je vše pouze popisné.

c) Cíle disertační práce, formulace cílů a jejich naplnění

V současné době je v oblasti účetního výkaznictví a podnikového řízení kladen velký důraz nejen na ekonomické aspekty, ale i na přístupy další, hrající roli v udržitelnosti výkonosti a to environmentální a sociální. Cílem DP bylo provedení analýzy teoretických východisek ve vytváření Mezinárodních účetních standardů, principů udržitelného rozvoje podniků a to nejen finančních, ale i environmentálních a sociálních. Na základě toho i provedeného dotazníkového šetření byl stanoven cíl doplnit stávající Mezinárodní účetní systém IAS/IFRS o tyto oblasti a tím zajistit jednotný postup pro podnikový reporting a umožnit tak komplexní a a multidimenzionální pohled na podniky. Dále ověřit navržený systém v praxi a doporučit jeho začlenění do Mezinárodních účetních výkazů IAS/IFRS. Je nutné konstatovat, že doktorandka tyto cíle splnila a tím prokázala svůj velmi fundovaný přehled v dané problematice a schopnost tvůrčí a vědecké práce. Dokazuje to řada oblastí DP, kde bylo použito vlastního a originálního zpracování dané problematiky. Její analytické , metodické a realizační návrhy splňují všechny náležitosti vědecké práce.

3) Jaké metody existují pro vyjádření environmentálních a sociálních aspektů v peněžních jednotkách (str. 78) ?

4) Jaký názor má autorka na úlohu EU při zavádění systému IAS/IFRS v členských státech?

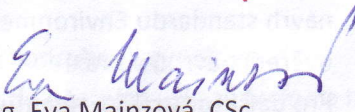
5) Jaké změny ve strategickém řízení podniků lze očekávat při přechodu na systém environmentálního a sociálního zpravodajství?

6) Je možné navrhovaný systém environmentálního a sociálního účetnictví aplikovat na stávající české účetní standardy nebo jen u IAS/IFRS?

h) Jednoznačné vyjádření oponenta, zda doporučuje či nedoporučuje disertační práci k obhajobě (dle zákona č. 111/1998 Sb. §47)

Protože obsah disertační práce splňuje veškeré požadavky kladené na doktorskou disertační práci i samotná práce je kvalitní až na drobné nedostatky a autorka zde prokázala potřebné znalosti v daném oboru, schopnost vědecky pracovat i poznatky aplikovat v praxi, což dokazuje kromě DP mj. i prezentovaná publikační činnost, hodnotím doktorskou práci kladně a **doporučuji tuto doktorskou práci k obhajobě**. V případě úspěšné obhajoby navrhuji, aby byl Ing. Lucii Vallišové udělen titul **doktor** (PhD.) v oboru Podniková ekonomika a management

V Plzni 26. 8. 2015

Doc. Ing. Eva Mainzová, CSc.